

Schoolrapportage

1. Achtergrondgegevens van de school

Gegevens van de school:	
12QB	So De Heldring
Aanvrager	dhr. H. Kok
Locatie	Amsterdam Noord
Adres	Bosrankstraat 1 Amsterdam
Aangemelde schoolsoort	So
Cluster	Cluster 3
Leerlingenaantal	65 (door de school zelf opgegeven, april 2014)
Bestuur:	Stichting Kolom, Stg. voor Speciaal Onderwijs

Voorheen was so/vso De Heldring gehuisvest op één locatie. Op dit moment zijn beide scholen op verschillende plaatsen ondergebracht. In het so zitten circa 70 leerlingen in de leeftijd van 4-13 jaar in zes reguliere groepen, een trainingsgroep en een zorgonderwijsgroep. De delegatie van de jury werd ontvangen in het prachtige nieuwe gebouw voor het so.

Het team heeft acht jaar geleden het plan opgevat om de beste school voor zeer moeilijk lerende kinderen (zml) te worden. Daarbij is als streefdoel geformuleerd: van de leerlingen stroomt 75% uit op 12-jarige leeftijd. In het overzicht van so-schoolverlaters is te zien dat dit geldt voor de overstap naar vso De Heldring. De uitstroom naar elders (Orion= vso en pro), uitstroomprofiel A, vindt voor deze leerlingen plaats als ze 13 jaar zijn.

In november 2012 heeft de Inspectie van het Onderwijs een onderzoek naar de kwaliteit van het onderwijs uitgevoerd. Tevens is daarbij gekeken naar de naleving van wet- en regelgeving. Het conceptverslag van februari 2013 laat overwegend voldoende scores zien en 'goed' waar het veiligheid en respect betreft. De jaarlijkse evaluatie van de leerlingen op de leergebiedoverstijgende ontwikkelingsgebieden en de regelmatige evaluatie van de onderwijsondersteuning worden nog als onvoldoende beoordeeld. Uit het gesprek met de delegatie van de jury blijkt dat aan deze tekortkoming hard gewerkt is.

2. Motivatie van de school

De onderbouwing die so De Heldring bij de aanmelding als kandidaat Excellente School 2014 gaf, luidt als volgt.

'Onze visie: "De Heldring werkt!"

Ons motto: "Delen is vermenigvuldigen!"

Met plezier en professioneel werken wij aan perspectief voor onze leerlingen.

So De Heldring is een cluster 3-school voor zml. Sinds november 2014 zijn wij gesitueerd in een prachtig nieuw schoolgebouw waar ook een zorgonderwijsgroep in ondergebracht is. Op De Heldring so en vso werken wij sinds vijf jaar opbrengstgericht. Dit doen wij op basis van de leerlijnen van de CED. Zie het artikel over onze 4D-benadering op de website van Lecso. We werken aan de hand van een strakke jaarplanning, onze zogenoemde cyclus handelingsgericht werken. We gebruiken groepsarrangementen, arrangementkaarten, groepsplannen en

lesplanningformulieren. De groepsarrangementen en arrangementkaarten – op vier uitstroomniveaus – kunt u vinden op onze website: www.deheldringschool.nl. In februari 2013 kregen wij een uitstekend inspectierapport. Na dit inspectierapport delen wij regelmatig onze expertise met verschillende s(b)o-scholen, ambulante en interne begeleiders in en buiten Amsterdam. Andere sterke punten van ons onderwijs zijn de samenwerking met instanties als Cordaan (een zorginstelling) en De Bascule (een academisch centrum voor kinder- en jeugdpsychiatrie), evenals de manier waarop wij ouderparticipatie vorm geven. Ook willen wij ons beleid omtrent sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschap noemen en ons speerpunt kunst- en cultuureducatie.'

3. De resultaten, breed opgevat (Criterium 1)

Hierbij onderscheidt de jury drie gebieden:

1. resultaten op de kernvakken;
2. resultaten op de andere leergebieden;
3. resultaten op aanvullende gebieden zoals burgerschap, sociaal-emotionele vorming, redzaamheid.

Om recht te doen aan de verscheidenheid in het speciaal onderwijs heeft de jury ervoor gekozen de scholen zelf te laten aangeven op welke terreinen ze opvallend goede resultaten behalen. Daarnaast raadpleegt de jury de Inspectie van het Onderwijs over de door de school behaalde resultaten.

3.1 Resultaten op de kernvakken (Indicator 1)

Op grond van de resultaten die so De Heldring in 2011, 2012 en 2013 heeft behaald, stond de school niet in een voorselectie die de Inspectie van het Onderwijs aan de jury heeft verstrekt.

In haar aanmelding geeft so De Heldring aan dat ze op de onderstaande onderwijsopbrengsten zeer goede resultaten behaalt:

- de hoogte van uitstroombestemming in verhouding tot het IQ van de leerlingen;
- het percentage leerlingen dat twee jaar na de uitstroom nog op het niveau of de plaats zit waarnaar hij of zij is uitgestroomd (of op een vergelijkbaar niveau of bestemming).

In haar aanmelding noemt de school de volgende vorderingen die bij deze onderwijsopbrengsten worden geboekt.

'In het zml-onderwijs kunnen wij helaas nauwelijks gebruikmaken van COTAN-genormeerde toetsen. Wij hebben in samenwerking met de CED een eigen leerlingvolgsysteem ontwikkeld waar de Inspectie zeer over te spreken was. De vorderingen en resultaten worden per leerling bijgehouden in het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement, en op schoolniveau in het formulier uitstroombestemming.' (bij hoogte van uitstroombestemming)

'100%.' (bij bestendigheid)

Bij deze opbrengsten noemt de school in haar aanmelding de volgende ontwikkelingen over de afgelopen jaren.

'Ons onderwijs is zo ingericht dat we tijdens de cognitieve vakken groepsdoorbroken werken. De leerlingen zijn in kaart gebracht, we werken vanuit het directe instructiemodel. De toetsresultaten analyseren en evalueren we individueel, op groeps- en schoolniveau. Bij het vaststellen van het

ontwikkelingsperspectief in de commissie voor de begeleiding spelen diverse factoren een rol, waaronder de hoogte van het IQ.' (bij hoogte van uitstroombestemming)
'100%.' (bij bestendigheid)

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

So De Heldring houdt bij het aanbieden van de kernvakken rekening met de energie van de leerlingen. In steeds dezelfde structuur wordt de dag begonnen met taal en rekenen. Voor de kernvakken wordt meer onderwijstijd benut dan in het verleden.

Er is veel aandacht voor de kwaliteit van de lessen. Het team maakt gebruik van doorlopende leerlijnen voor so/svo ontwikkeld door CED. Op dit moment is het team bezig de leerstof in de gebruikte methoden te laten aansluiten op deze leerlijnen.

Het team toetst de resultaten aan een landelijke benchmark. Het team benoemt twee dingen en ziet bij deze werkwijze de opbrengsten stijgen.

In haar aanmelding geeft de school aan dat ze aantoonbaar zeer goede resultaten boekt bij de kernvakken (taal/Nederlands, rekenen en wiskunde, eventueel Engels).

De systematiek die de school volgens de aanmelding bij de kernvakken hanteert, is als volgt.

'De school hanteert een cyclus handelingsgericht werken; daarin zijn toetsmomenten opgenomen. We gebruiken methodegebonden toetsen en methodeonafhankelijke toetsen zoals van Cito, SCOL, Peabody, TAK, AVI en DMT. De resultaten worden bewaard in het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement (OPP). Dit rapport is ontwikkeld door school in samenwerking met de CED.'

In haar aanmelding noemt de school de volgende vorderingen die bij kernvakken worden geboekt.

'De vorderingen en resultaten bijgehouden in het formulier uitstroombestemming. Daarnaast analyseren we bij de vakken rekenen, schriftelijke taal/lezen en woordenschat twee keer per jaar de toetsresultaten in het team, de commissie voor de begeleiding en het managementteam. Hierbij wordt gekeken naar het ontwikkelingsperspectief en de schoolstandaard.'

De school heeft op verzoek gegevens aangeleverd van enkele leerlingen waarin te zien is hoe ze feitelijk presteren en in hoeverre de leerlingen aan de verwachtingen in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) voldoen in de loop van de jaren. En vooral ook de aanpak die nodig is om zo groot mogelijke opbrengsten te genereren. Het geheel geeft inzicht in de populatie, duidt op een standaard en slagvaardigheid. De gegevens zijn van leerlingen in het so.

Hier volgen een paar voorbeelden.

Leerling C, man, 11,8 jaar, vijf jaar OPP zml, TIQ 69, nu profiel B, zou met aandacht voor weerbaarheid en leren kunnen uitstromen met profiel A;

Leerling D: man, 11,6, TIQ 47, vijf jaar OPP zml, uitstroomprofiel B. Maakt goede ontwikkeling door, in schooljaar 2014/2015 wordt uitstroomprofiel opnieuw beoordeeld.

Leerling E, vrouw, 11,11 jaar, vijf jaar OPP zml, TIQ 47, weer in uitstroomprofiel C geplaatst. Laat ontwikkelingen zien in profiel B, C, MG. Uitgebreide beschrijving van ondersteuning;

Leerling F: vrouw, 10,3 jaar, vijf jaar OPP zml, IQ 35, uitstroomprofiel MG, laat een langzame ontwikkeling zien, 2014/2015 opnieuw beoordelen.

Leerling G: man, IQ 34, 11,4 jaar, (SON; niet-verbale intelligentietest), ingestroomd per 2011 van St. Maarten, voorlopig uitstroomprofiel C.

Leerling H, vrouw, TIQ 54, 10,1 jaar, uitstroomprofiel B, vijf jaar in zml, goede leerhouding, veel ziek.

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De school heeft een kijkwijzer ontwikkeld, waarbij de leerroutes so/svo A (IQ >55), B (IQ 50-55), C (IQ 35-50) en MG (IQ < 35) onderscheiden worden en waarin staat wat concreet beheerst moeten voor het uitstroomniveau per ontwikkelingsgebied. Voor de kernvakken taal, reken en lezen wordt aangegeven tot welk niveau binnen de leerlijn de leerlingen minstens moeten komen om te kunnen aansluiten op de betreffende uitstroombestemming, bijvoorbeeld: A=arbeid loonvormend roc 1&2 (8), B=dagbesteding arbeid (5), C=dagbesteding (3), MG=dagbesteding variatie (P6, Plancius).

De school legt vast op welk niveau van taalbegrip, taalproductie, lezen en rekenen de leerlingen gezien hun functioneren verwacht worden uit te stromen. Leerlingen worden niet op leeftijd of in leerjaren ingedeeld, maar in leergroepen van ongeveer hetzelfde niveau, waarbij in alle groepen leerlingen met stoornissen in het autismespectrum geplaatst zijn, zo ook leerlingen met het syndroom van Down en enkelen met nog andere beperkingen. Het niveau wordt aangeduid met 0 t/m12 en betreft het aantal minimumdoelen; de kleur geeft het uitstroomniveau aan. Daarmee is het ontwikkelingsperspectiefplan een krachtig planningsdocument dat sturing geeft aan het onderwijsleerproces en tevens de mogelijkheid biedt tijdig bij te sturen als de gegevens over de ontwikkeling van de leerling daar aanleiding toe geven.

3.2 Resultaten op andere leergebieden uit het standaardcurriculum (Indicator II)

De school geeft in haar aanmelding aan zeer goede resultaten te behalen bij aanvullende leergebieden (als oriëntatie op jezelf en de wereld, kunstzinnige oriëntatie, bewegingsonderwijs), aanvullende algemeen vormende vakken (buiten de genoemde kernvakken) en beroepsgerichte vakken.

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De aanvullende vakken in het so gaan voor het belangrijkste deel over 'ik en de wereld'. Sociaal-emotionele ontwikkeling als domein (de hele dag) en voor het leren van sociale vaardigheden, praktische redzaamheid en leren leren. De school heeft voor alle gebieden die in het OPP zijn opgenomen een standaard geformuleerd, die nagestreefd wordt. Ontwikkelingen worden geregistreerd en afgezet tegen de verwachte ontwikkeling.

3.3 Resultaten op aanvullende leergebieden (Indicator III)

In haar aanmelding geeft de school aan dat ze over de volgende leergebiedoverstijgende terreinen aantoonbaar zeer goede resultaten boekt:

- zintuiglijke en motorische ontwikkeling;

- sociaal-emotionele ontwikkeling.

De systematiek die de school daar volgens de aanmelding bij hanteert is als volgt.
'De zintuiglijke en motorische ontwikkeling wordt bijgehouden in het formulier ontwikkelingsperspectief. Er zit een uitgebreid verslag in vanuit de lessen bewegingsonderwijs. Daarbij houden onze fysiotherapeut en ergotherapeut per leerling de resultaten bij in het leerlingdossier.'

'De resultaten van de sociaal-emotionele ontwikkeling en burgerschap worden getoetst en bijgehouden in SCOL, evenals in het rapport OPP. Deze resultaten worden schoolbreed bijgehouden en geanalyseerd in het formulier uitstroombestemming.'

In haar aanmelding noemt de school de volgende vorderingen die bij deze terreinen worden geboekt.

'De feitelijke vorderingen worden per leerling bijgehouden door de gymleerkracht. De feitelijke vorderingen tijdens de therapieën worden per individuele leerling getoetst middels verschillende toetsinstrumenten.' (bij zintuiglijke en motorische ontwikkeling)

'De feitelijke vorderingen zijn af te lezen in het formulier uitstroombestemming en via de digitale rapportages vanuit SCOL.

Onze methode STIP heeft een eigen observatie-instrument om de leerlingen te volgen.' (bij sociaal-emotionele ontwikkeling)

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

In het ontwikkelingsperspectief zijn praktische redzaamheid, sociaal-emotionele ontwikkeling (zelfbeeld en de ander) en leren leren opgenomen. Hiervan worden het doel, het niveau en het streefniveau beschreven. De planning van de leerstof en de doelen belooft steeds acht weken.

Leren leren bevat de gebieden planning en organiseren, taakaanpak, reflectie en werkhouding. De resultaten in de overstijgende leergebieden komen tot uitdrukking in het voldoen aan voorwaarden en het ontwikkelen van vaardigheden om tot leren te komen. Daar slaagt de school goed in.

In haar aanmelding geeft de school aan dat ze over de volgende vormingsgebieden aantoonbaar zeer goede resultaten boekt:

- burgerschapsvorming;
- culturele vorming;
- zelfbeeld.

De systematiek die de school daar volgens de aanmelding bij hanteert, is de volgende.

'De resultaten van burgerschap worden bewaard in het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement. Burgerschap zit verweven in onze leerlijnen sociaal-emotionele ontwikkeling en leren leren.'

'Kunst- en cultuureducatie is ons speerpunt. Elk jaar staat een ander ontwikkelingsgebied centraal. Vorig schooljaar is er een groot project gehouden waarbij beeldende vorming centraal stond. De expositie hiervan was te zien tijdens de opening van onze nieuwe school. De opbrengst van het project is een lessenserie specifiek voor zml-leerlingen.'

'Zelfbeeld is een onderdeel van onze leerlijn sociaal-emotioneel. Deze leerlijn wordt uitgesplitst in het onderdeel omgaan met de ander en zelfbeeld. Vorderingen

worden bijgehouden in het rapport OPP.'

In haar aanmelding noemt de school de volgende vorderingen die bij deze vormingsgebieden worden geboekt.

'Door de koppeling met de leerlijn sociaal-emotioneel en leren leren is burgerschap opgenomen in ons rapport OPP en formulier uitstroombestemming.'

'Onze school heeft een cultuurbeleidsplan waarin onze doelen zijn opgenomen. Dit jaar staat de invoering van de leerlijn muziek op het programma. In samenwerking met onze interne cultuurcoördinator, muziekdocente en de muziekschool Amsterdam Noord werken we aan een passend lesaanbod voor alle leeftijden op vier niveaus.'

'De toetsresultaten vanuit de SCOL zijn digitaal af te lezen. De vorderingen van de hele school zijn hierin te vinden.' (bij zelfbeeld)

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Het team zorgt dat relevante leergebieden, die voor deze leerlingen onderwerpen kennen die snel abstract worden, in een herkenbaar jasje gestoken worden. Er is een ik-boek (mijn weg naar zelfstandigheid), er is een begin van portfolio (verzameling van werkjes) en een concrete uitvoering van een project, dit jaar op het gebied van kunst- en cultuureducatie. Voor burgerschap zijn kerndoelen 54, 55 en 56 uitgangspunt (cultuureducatie) en wordt de methode STIP gebruikt, waarover het team niet tevreden is. Een werkgroep werkt aan een passender aanbod en een doorgaande lijn van so naar vso. Het portfolio dient als ondersteuning bij een oudergesprek over het OPP om aan te tonen welke kennis en vaardigheden de leerling zich inmiddels heeft eigen gemaakt.

4. De omstandigheden waarbinnen de school werkt (Criterium 2)

In haar aanmelding stelt so De Heldring dat er omstandigheden zijn die van invloed zijn op de resultaten die ze met de leerlingen behaalt.

4.1 *Leerlingkenmerken en procesinrichting (Indicator IV)*

De omstandigheden die de school in de aanmelding noemt zijn de volgende.

'De school werkt met groepsplannen. De doelen vanuit de leerlijnen worden van vakantie tot vakantie gepland. De school hanteert de landelijke schoolstandaard van de CED. De school start dagelijks met groepsdoorbroken taal- en rekenlessen waarbij de leerlingen op niveau zijn ingedeeld. Tijdens de dagelijkse woordenschatlessen biedt de leerkracht wekelijks vijf nieuwe woorden aan. Deze zijn gericht op onze schoolthema's.'

Het betreft 100% van de leerlingen.

Volgens de aanmelding houdt de school daar op de volgende wijze rekening mee.

'Onze school werkt met vier verschillende uitstrooprofielen: A: arbeid/loonvormend/pro; B: dagbesteding arbeid; C: dagbesteding en MG: dagbesteding ervaringsgericht. Het gehele onderwijsaanbod is uitgesplitst in deze vier uitstrooprofielen. Voor elke leerling is er een passend aanbod, gericht op zijn/haar uitstrooprofiel. Naast leerlingen met een IQ onder de 55 biedt onze school ook een plek voor leerlingen met een IQ daarboven, maar met forse psychiatrische problematiek. Deze zogeheten zmolkers gedijen goed binnen de strakke structuur van onze school en de mogelijkheid voor het op maat gemaakte onderwijs. In onze school is ook een zorgonderwijsgroep gevestigd. Deze

leerlingen, met leerplichtontheffing, bieden wij in samenwerking met Cordaan een combinatie van zorg en onderwijs.'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De school sluit gedifferentieerd aan op het leerpotentieel van de kinderen. In de reguliere zml-groep kunnen leerlingen deels groepsgewijs benaderd worden, anderen in trainingsgroepen of meer individueel. Bij de afspraken op schoolniveau richt de school zich tot de leerkracht wat betreft pesten, verzuim, incidentregistratie, pedagogische benadering, afsluitend met 'leerkrachtgedrag is voorspelbaar'. Ten aanzien van klasinrichting, aanpak, feedback, time-out en dergelijke zorgen richtlijnen dat het team op één lijn zit. In de jaarplanning is te zien dat alle facetten van handelingsgericht werken in de loop van het jaar aan de orde zijn.

4.2 *Leerlingkenmerken en resultaten (Indicator V)*

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De school heeft leerstandaarden geformuleerd die ze wenst te halen (ambities van de school). Vervolgens stelt de school welk percentage van de leerlingen voldoet aan de gestelde ambitie. Tot slot geeft ze aan welk percentage leerlingen de leerstandaard feitelijk haalt voor lezen en rekenen. In de grafieken is te zien dat enkele leerlingen boven verwachting presteren. Zo onderscheidt de school een minimumleerstandaard, een voldoende leerstandaard en een gevorderde leerstandaard. De school doet veel moeite zicht te krijgen op de verschillen en de daarbij behorende benadering.

4.3 *Benutting van het inzicht in leerwinst bij onderscheiden categorieën leerlingen (Indicator VI)*

Gevraagd naar een voorbeeld waaruit blijkt dat ze leerwinst probeert bij te houden, geeft de school in de aanmelding het volgende aan.

'Hierbij verwijs ik graag naar het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement.'

De school beschrijft in de aanmelding de wijze waarop ze de cijfers over de leerwinst gebruikt als volgt.

'Twee keer per jaar worden alle toetsresultaten geanalyseerd op drie niveaus: in het team, in de commissie voor de begeleiding en in het managementteamoverleg. Naar aanleiding van deze analyses worden er afspraken gemaakt en interventies uitgevoerd. Deze zijn terug te vinden in de notulen, in de groepsplannen/leerstofplanning en in het rapport OPP.'

In de aanmelding geeft de school het volgende voorbeeld waaruit blijkt dat ze de cijfers over leerwinst vertaalt naar differentiaties aan de onderkant en aan de bovenkant (zwak- en goedpresteerders).

'Voor elk leerjaar op school zijn arrangementkaarten. Per vakgebied beschrijven de kaarten het onderwijsaanbod op vier niveaus aan de hand van de leerlijnen vanuit de CED en de kerndoelen van het SLO. Op deze arrangementkaarten wordt het concrete leerdoel aangegeven op vier niveaus: A: extra, B: basis, C: intensief en MG: extra intensief.

Voor de leerlingen met het uitstroomniveau C en MG gebruiken wij, naast de leerlijnen van de CED, ook de Planciusleerlijnen. Deze leerlijnen gaan nog vooraf

aan de CED-leerlijnen.'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Met leerlijnen ontwikkeld voor zml sluit de school aan op de mogelijkheden van de leerlingen. De leerstof wordt in heel kleine stappen aangeboden in de schoolloopbaan van de leerling (leeftijd 4-20 jaar). De school maakt gebruik van haalbare doelen, die deel uitmaken van de leerlijnen van het CED. De opbrengst ervan wordt geëvalueerd. Het team geeft aan dat het nogal eens gebeurt dat de leerling anders presteert dan verwacht; dat kan zowel mee- als tegenvallen. De school verkeert nu in een fase van ontwikkeling waarin zij bestaande methoden en methodieken wil laten aansluiten op hun leerlijnen. Wat niet met elke methode blijkt te kunnen.

5. De inrichting van het onderwijsproces (Criterium 3)

5.1 *Schoolspecifieke aanpak en proceskwaliteit (Indicator VII)*

In het aanmeldingsformulier noemt so De Heldring de volgende drie facetten als het meest kenmerkend voor de onderwijsaanpak die ze nastreeft:

- structurering van de leerstof;
- leerkrachtvaardigheden;
- opbrengstgericht werken.

In de aanmelding licht de school dit als volgt toe.

'1. Structurering van de leerstof op vier niveaus is terug te vinden op onze arrangementkaarten.

2. Leerkrachten werken vanuit het directe instructiemodel.

Leerkrachtvaardigheden worden ontwikkeld door collegiale consultaties; observaties; intervisiebijeenkomsten; coaching en video-interactiebegeleiding (VIB) en na- en bijscholing.

3. Voor opbrengstgericht werken gebruiken wij de cyclus handelingsgericht werken.'

"De leerkrachten beschikken over goede (ortho)didactische en (ortho)pedagogische kwaliteiten en de school zet sterk in op een vaste structuur voor de lessen en op de onderwijsbehoeften van de leerlingen" (inspectierapport februari 2013).'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Het team van de school presenteert zich als samenwerkend, kundig en ambitieus.

Het pedagogisch en didactisch handelen is op elkaar afgestemd en opbrengstgericht. Het team bouwt met een vanzelfsprekendheid voort op ingezette veranderingen en vernieuwingen. De Heldring werkt dit schooljaar in zelfsturende teams (efficiënt en kostenbesparend) aan vier speerpunten en samen met het vso aan de doorgaande lijn. Het betreft: rekenen, OPA/PBS (gericht stimuleren en expliciet maken van gewenst gedrag), burgerschap en portfolio. De school wil de methode STIP vervangen door Leefstijl, waarvan burgerschap onderdeel uit maakt. Het team benut studiedagen om deze speerpunten uit te werken.

Voor zelfsturende teams is gekozen omdat de schoolleiding van mening is dat er voldoende knowhow en kwaliteiten in het team aanwezig zijn. Voor PBS (Positive

Behavior Support) aansluitend op OPA (Orthopedische Aanpak) is gekozen omdat deze methodiek stichtingbreed wordt ingevoerd en het accent op leerkrachtengedrag ligt. Het team leert van elkaar.

5.2 *Schoolspecifieke aanpak en organisatiekwaliteit (Indicator VIII)*

In het aanmeldingsformulier noemt de school de volgende drie facetten als het meest kenmerkend voor de wijze waarop ze is georganiseerd:

- personeelsbeleid;
- schoolklimaat;
- ouderbetrokkenheid.

In de aanmelding licht de school dit als volgt toe.

'Er is integraal personeelsbeleid. Nieuwe collega's volgen een coachingtraject van twee jaar met behulp van een gesprekscyclus. In het tweede jaar wordt een VIB-traject gevolgd. Ook zittend personeel kan van de coaching en video-interactiebegeleiding gebruikmaken. Het schoolklimaat is warm en veilig. De school hanteert "gouden regels" met betrekking tot het gedrag van leerlingen. "Het schoolklimaat kenmerkt zich als warm en veilig en ook de sfeer in het team is hecht. Daarnaast is de omgang tussen leraren en leerlingen onderling uiterst respectvol" (inspectierapport februari 2013). Ouderbetrokkenheid is een speerpunt. Er zijn wekelijks een ouderinloopochtend, een sportinstuif en er is de mogelijkheid om deel te nemen aan het verteltasproject. De school organiseert gebarencursussen voor ouders en andere belangstellenden.'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Elke medewerker weet waaraan het team werkt en waar de school naartoe wil. Door eerdere successen is er een groot zelfvertrouwen.

6. Verband tussen de inrichting van het onderwijsproces en de resultaten die de school boekt (Criterium 4)

6.1 *Veranderingen vanwege resultaten (Indicator IX)*

In het aanmeldingsformulier is aan so De Heldring gevraagd of ze een uitgewerkt systeem kent voor periodieke analyse van opbrengsten op verschillende niveaus: leerling, (jaar)groep, vakgebied, docent. De school geeft aan daarover te beschikken.

In de aanmelding omschrijft de school dit systeem als volgt.

'Leerlingen worden twee keer per jaar getoetst met methodegebonden toetsen en methodeonafhankelijke toetsen. De resultaten hiervan worden bewaard in het rapport ontwikkelingsperspectief en leerrendement en in het formulier uitstroombestemming. De resultaten worden geanalyseerd en geëvalueerd in het team, in de jaarlijkse leerlingbespreking van de commissie voor de begeleiding en twee keer per jaar in het managementteamoverleg.

Deze toetsmomenten zijn evenals de analyses opgenomen in onze cyclus handelingsgericht werken.

Tijdens haar presentatie voor een delegatie van de jury heeft de school onder meer aandacht besteed aan de relatie tussen haar aanpak en de resultaten die ze boekt. De Heldring is een cluster 3-school voor zml. De school werkt al ruim vijf jaar

opbrengstgericht en heeft daartoe een eigen leerlingvolgsysteem ontwikkeld. Er wordt gewerkt met leerlijnen (onder andere een lange leerlijn muziek en een leerlijn beeldend), groepsplannen en een strakke jaarplanning. Leren van en met elkaar is een belangrijk uitgangspunt. De school boekt goede resultaten op burgerschapsvorming, cultuur en zelfbeeld. De school deelt haar expertise geregeld met andere s(b)o-scholen. Coaching van leerkrachten, feedback en intervisie zijn essentiële onderdelen van het werken aan een goede onderwijskwaliteit. Er wordt planmatig gewerkt en leerlingen worden tweemaal per jaar getoetst. Ouderbetrokkenheid is een speerpunt.

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De school verandert/vernieuwt vanuit een stevige basis. Het team is goed geschoold. De wensen tot vernieuwing komen uit het team. Alle medewerkers zijn opbrengstgericht. Ze voelen zich deskundig en specialist op het gebied van onderwijs aan en begeleiding van zml-leerlingen, en bereiken in hun schoolontwikkeling een punt waarop zij zelf onderwijs en toetsmiddelen willen ontwikkelen bij gebrek aan kant-en-klaar materiaal. Als de opbrengstgegevens daar aanleiding toe geven, zal het team dat signaleren en direct overgaan tot het zoeken naar alternatieven om de opbrengsten op niveau te houden of te verbeteren. Hieronder staan enkele voorbeelden van deze werkwijze.

6.2 *Vasthouden van resultaten (Indicator X)*

In de aanmelding noemt de school het volgende voorbeeld van een aantoonbaar geslaagde interventie die ze naar aanleiding van de periodieke analyses heeft toegepast.

'Interventies zijn terug te vinden in ons verslag van de analyse, en in de praktijk zijn deze terug te vinden in de groepsplannen/leerstofplanning en het rapport OPP. Voorbeeld van een interventie is het vergroten van de woordenschat middels de methodiek Met woorden in de Weer en het nieuwe speerpunt op het gebied van onze visie met betrekking tot het rekenonderwijs.'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Het team is zeer gericht op het aansluiten bij de mogelijkheden van de leerlingen. Uit de analyses van de opbrengsten van het rekenaanbod blijkt de aansluiting van so op vso onvoldoende duidelijk. Het team is ontevreden over de methoden Maatwerk en Regenboog. De school denkt de leerwinst nog te kunnen vergroten door de leerlijn van rekenen te verbeteren. De school wil leerlingen beter inschalen bij de start. De komende drie jaar vindt scholing plaats (effectief onderwijs).

6.3 *Kwalificatie, professionaliteit, schoolkennis (Indicator XI)*

In de aanmelding geeft de school het volgende voorbeeld van de wijze waarop kennisdeling en ontwikkeling binnen de school worden vormgegeven.

'Kennisdeling gebeurt op verschillende terreinen. De werkgroep orthopedagogische aanpak (OPA) heeft meerdere studiedagen georganiseerd over Positive Behavior Support (PBS) en het omgaan met moeilijk gedrag. In de school zijn de interventies hiervan zichtbaar door bijvoorbeeld onze "gouden regels" en het positieve en warme schoolklimaat.

Naast deze studiedagen volgen verschillende leraren en assistenten een opleiding. master SEN; master kunsteducatie en didactiek (een assistentencursus). De coach heeft dit jaar een uitgebreid project begeleid met als onderwerp: Wat is je passie

en hoe kun je deze passie de school in brengen? Vier keer per jaar is er een intervisiebijeenkomst en zijn er diverse inhoudelijke vergaderingen.'

Als belangrijkste thema's binnen het professionaliseringsbeleid noemt de school in de aanmelding de volgende.

'De belangrijkste thema's zijn dit schooljaar: PBS, een nieuwe visie op ons rekenonderwijs en de nascholing tot professioneel assistent.

De werkgroep OPA buigt zich over de invoering van PBS in de school (zowel so als vso) en het invoeren van een nieuwe methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling in combinatie met burgerschap. Het team wordt hierin geschoold middels meerdere studiedagen.

De werkgroep rekenen professionaliseert zich in een nieuwe, praktische methodiek voor rekenen. De werkgroep wordt hierin begeleid door een zmlk-school uit Drachten.

Alle onderwijsassistenten volgen een cursus tot professioneel assistent.'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Het team is zich bewust dat het niet op te veel paarden moet wedden, vandaar de focus op vier speerpunten. Het team ontwikkelt met elkaar expertise, waarmee het lerend en verbeterend vermogen van de school aantoonbaar aanwezig is.

De meest recente tevredenheidsonderzoeken zijn afgenomen in 2013.

Gemiddelde score op de tevredenheidsonderzoeken

	Gemiddelde score school	Landelijke score
Medewerkertevredenheid	7,7	-
Oudertevredenheid	8	-
Leerlingtevredenheid	-	-

In haar aanmeldingsformulier geeft de school aan dat ze naar aanleiding van de tevredenheidsonderzoeken de volgende stappen heeft gezet.

'Er is meer ingezet op het vergroten van de ouderparticipatie. Deze wens kwam naar voren uit beide enquêtes.

Vanuit de personeelsenquête so en vso kwam naar voren dat men niet helemaal tevreden is over onze huidige methode voor de sociaal-emotionele ontwikkeling. Dit schooljaar wordt er met een gezamenlijke werkgroep gekeken naar een nieuwe methode.'

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De ouderbetrokkenheid is nog steeds niet helemaal naar tevredenheid van de school. Het team ziet verbetering, met het oudercafé voor en door de ouders, laagdrempelig, met een vertegenwoordiging van enkele leerkrachten. Uit het gesprek met ouders kwam een zeer positief beeld van de school naar voren. Genoemd werden: deskundigheid van het team, betrokkenheid en veiligheid.

7. Het excellentiebeleid van de school (Criterium 5)

Het uitgangspunt van de jury is dat een excellente school zeer goede resultaten behaalt en een weloverwogen onderwijsinrichting laat zien. Daarenboven kan een school op een specifiek excellentiegebied uitblinken. Dat kan betrekking hebben op

diverse zaken en bijvoorbeeld gericht zijn op een inhoudelijk domein en/of op een specifieke groep leerlingen.

7.1 *Het schooleigen excellentiebeleid (Indicator XII)*

Volgens de aanmelding kent so De Heldring een excellentiegebied waarop ze de focus legt. De school licht dit in haar aanmeldingsformulier als volgt toe. 'Onze school onderscheidt zich met opbrengstgericht werken en ook op het gebied van totale communicatie.

Dit blijkt uit allerlei activiteiten, zowel voor leerkrachten/assistenten als voor ouders.

Ondersteunen van het spreken met gebaren is essentieel in alle groepen.

Bij leerkrachten en assistenten vinden er observaties van de communicatie plaats in de klas, zodat deze optimaal verloopt.

Ouderbetrokkenheid wordt vormgegeven door het verteltasproject, een innovatieve methode die ouderparticipatie en ouderbetrokkenheid bevordert en de leesomgeving en taalontwikkeling van kinderen en hun ouders versterkt.

Het geven van een gebarencursus voor leerkrachten, ouders en andere betrokkenen.

Het organiseren van de voorleesochtenden en het project Voorleesexpress.'

De aandacht voor het excellentiegebied is gericht op alle leerlingen van de school.

Tijdens haar presentatie voor een delegatie van de jury heeft de school aandacht besteed aan haar excellentiebeleid. So De Heldring ziet de manier waarop gewerkt wordt aan opbrengsten als haar belangrijkste excellentiegebied. Hierbij hoort 'totale communicatie': met leerlingen, binnen het team en met de ouders. De basis onder dit beleid is een goed pedagogisch klimaat. Dit leidt ertoe dat ingewikkelde pedagogische hindernissen succesvol worden overwonnen en leerlingen ontwikkelingsgericht en toekomstgericht worden begeleid.

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Het excellentiebeleid is gebaseerd op het besef dat zml-onderwijs enerzijds op maat moet zijn en dat anderzijds geprobeerd moet worden zo veel mogelijk uit de leerlingen te halen. De school bereikt een punt in de onderwijsontwikkeling waar ze onvoldoende kan profiteren van bestaande methoden en methodieken (te grote stappen). Dit geldt volgens de school ook voor testen en toetsen waarmee de vorderingen van zml-leerlingen gemeten worden.

7.2 *Erkenning door externe partijen (Indicator XIII)*

In de aanmelding stelt de school dat het gebied respectievelijk de gebieden waarop de school uitblinkt, wordt/worden erkend door externe partijen (bijvoorbeeld andere scholen, ouders of andere partners). De school licht dit in haar aanmeldingsformulier als volgt toe.

'Wij worden regelmatig benaderd door scholen in en buiten Amsterdam. Het gaat dan met name over opbrengstgericht werken. De inspecteur heeft expliciet gevraagd om onze kwaliteit te delen met andere scholen. Ook via de Inspectie komen we in contact met andere scholen. Het systeem van opbrengstgericht werken is op de so- en vso-afdeling door het gezamenlijke managementteam op beide scholen gelijktijdig ingevoerd.

Onze logopedistes worden met enige regelmaat benaderd door andere scholen en instanties om hun expertise te delen.'

De herkenbaarheid van het excellentiegebied blijkt volgens de aanmelding verder uit:

- externe bezoekers specifiek gericht op dit gebied;
- deelname aan een netwerk dat betrekking heeft op dit gebied;
- vermelding in publicatie(s) over dit gebied.

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

De school wisselt informatie uit met De Bascule en Cordaan. Zij benchmarken met zml (landelijke contacten met opleidingscentra). De school geeft in het pestprotocol de relatie met de wijkagent aan.

De jury heeft diverse referenten gevraagd in hoeverre ze de kwaliteit van so De Heldring onderschrijven en het excellentiebeleid van de school herkennen. Van vier referenten kreeg de jury een reactie. Uit deze referenties komt onder meer naar voren dat de school uitblinkt in de werkwijze met opbrengstgericht werken, dat ze uitblinkt in de groepsdoorbroken leertijd voor rekenen en taal en de goede overdracht van leerlingen met bijbehorende dossiers.

7.3 *Versterking van het excellentiebeleid in de toekomst (Indicator XIV)*

So De Heldring heeft plannen om haar excellentiefocus in de toekomst verder te versterken. De school beschrijft deze plannen in haar aanmeldingsformulier als volgt.

‘Om een school succesvol te laten zijn, moet zij zich continu professioneel blijven ontwikkelen. Werken met data is onontbeerlijk. Hoge doelen stellen levert een hoog leerrendement.

Steengoede leerkrachten zijn hierbij de sleutel. Zoals Marzano in zijn publicaties al beschrijft: “De leerkracht doet ertoe”.

Hier zal, buiten alle doelen uit ons schoolplan, de focus op liggen.

Doelen: invoering nieuwe rekenmethodiek en nieuwe methode sociaal-emotionele ontwikkeling. Delen van kennis en praktijkervaring betreffende Positive Behavior Support.’

Volgens de aanmelding sluiten de plannen op de volgende wijze aan op specifieke behoeften van (groepen) leerlingen.

‘Onze leerlingen verdienen excellent onderwijs, gegeven door excellente leerkrachten.’

In de aanmelding wordt de aansluiting op de door de school gehanteerde didactische aanpak als volgt beschreven.

‘Sturen op data verhoogt de opbrengsten.

Het sturen, observeren en coachen van leerkrachten verhoogt de kwaliteit van het lesgeven middels het directe instructiemodel.’

De delegatie van de jury heeft tijdens het schoolbezoek de volgende waarnemingen en bevindingen gedaan.

Het excellentiebeleid heeft geleid tot enkele gerichte aanmeldingen, maar heeft per saldo niet geleid tot meer leerlingen, omdat het vervoer van de leerling naar de school een bepalende factor is. Het team van het so werd geïnspireerd door het vso dat het predicaat Excellent School 2013 kreeg. Het team ervaart spin-off van dit succes, de school staat beter op de kaart.

8. Opmerkingen Inspectie

Geen aanvullende opmerkingen.

9. Conclusie van de jury

De Heldring is een so cluster 3-school met ongeveer 70 leerlingen. De school werkt met reguliere groepen, een trainingsgroep en een zorgonderwijsgroep. De school huist sinds kort in een gloednieuw gebouw.

De school hanteert een eigen leerlingvolgsysteem waarbij ze het ontwikkelingsperspectief op individueel niveau legt naast het leerrendement en de schooleigen standaard. Op schoolniveau worden de resultaten geanalyseerd op de uitstroombestemming. Indien de gerealiseerde ontwikkeling afwijkt van de verwachte ontwikkeling, vinden nadere analyse en bijstelling plaats. De school kent vier leerroutes met onderliggende indicatoren. Er wordt per leerroute gewerkt met arrangementskaarten. De docent werkt met het directe instructiemodel. De school behaalt met deze opzet heel goede resultaten op de vakken.

Voor de ontwikkeling op sociaal-emotioneel gebied, sociale vaardigheden, praktische redzaamheid en leren leren, heeft de school een standaard ontwikkeld. Ook hier worden gerealiseerde ontwikkelingen afgezet tegen het ontwikkelingsperspectief.

De school hanteert bij het bepalen van het leerrendement een schooleigen standaard. De zintuiglijke en motorische ontwikkeling en de ontwikkeling van burgerschap worden eveneens gevolgd via het ontwikkelingsperspectief van de leerling. Naast de reguliere groepen is er een zorgonderwijsgroep voor leerlingen met leerplichtontheffing.

Het team van docenten werkt nauw samen, stemt het pedagogisch-didactisch handelen met elkaar af en werkt opbrengstgericht. In zelfsturende subteams wordt aan geformuleerde speerpunten gewerkt.

Er is een duidelijk verband tussen de inrichting van het onderwijsproces en de resultaten die de school boekt. Er wordt planmatig gewerkt aan de goede resultaten. Deze planmatige en opbrengstgerichte focus maakt dat de school steeds meer kiest voor het ontwikkelen van eigen materiaal dat aansluit op de ontwikkelingsmogelijkheden van de leerlingen. Daar waar de school denkt meer rendement te kunnen behalen, pleegt ze interventies. De verdere ontwikkeling van de leerlijn rekenen is hiervan een voorbeeld. Professionalisering vindt plaats via studiedagen voor het hele team en via individuele scholing. Daarnaast wordt in subteams aan speerpunten gewerkt.

Het excellentiebeleid van de school richt zich met name op het opbrengstgericht werken. De 'totale communicatie' waarop de school sterk inzet, vormt daar een onderdeel van. Voor de komende periode wil de school zich richten op het ontwikkelen van een gerichte methodiek voor het rekenonderwijs en de sociaal-emotionele vorming.

Als sterke punten wil de jury de goede leiding noemen, het deskundige en enthousiaste team, het opbrengstgericht werken en de ontwikkelingsgerichtheid, die zowel de ontwikkeling van het onderwijs op maat van de leerling betreft als de

eigen professionele ontwikkeling.

De school als geheel heeft een coherent verhaal: de aanpak komt voort uit een visie en leidt tot resultaten.

Alles overziende is de jury van oordeel dat De Heldring op basis van de door de jury waargenomen kenmerken en gerapporteerde bevindingen het predicaat Excellente School (so) 2014 toekomt.